

**A Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár
2021. évi beszámolója**

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár a szabadidő eltöltésének többfunkciós tere, amely egyszerre valósítja meg a közművelődés közösségi és a szórakoztatás közönségi terét. Szolgál és szolgáltat, helyet ad a kreatív iparnak, teret biztosít a művészeti produkcióknak, hozzáférést ad a tudáshoz és élményt nyújt. Összekapcsolja a kulináris élvezeteket a művészi élményekkel. Könyvtári szolgáltatásokat nyújt.

A művelődési ház és a kabókai kultúrház épülete - köszönhetően az önkormányzat nyertes energetikai pályázatainak- 2015-ben illetve 2018-ban megújult. A nyílászárók cseréje nagy előrelépés számunkra. A szigetelésnek és a napelemeknek köszönhetően rezsi költségeink 1 millió forinttal csökkentek. Továbbra is komoly probléma a művelődési ház épületének tetőszerkezete, mely a legutóbbi felújítás során sem oldódott meg. Fontos lenne, hogy megtörténjen a tetőszerkezet cseréje, mert a beázások tönkreteszik a szigetelést is. A 2019-es évben egy nagyobb javítást végeztettünk a tetőn, így a nagy és látható beázások megszűntek. A 2018. évi érdekeltségnövelő támogatásból a színházterem világítása készült el, 2019 decemberében. Majd az utolsó érdekeltségnövelő támogatásból a mosdók újultak meg.

Sajnos, még a 2021-es esztendő is a pandémia jegyében telt. Az intézmény terveit, programjait, beszerzéseit komolyan befolyásolta a vírus okozta helyzet.

Magyarország Kormánya által kihirdetett veszélyhelyzet, illetve az azt indokoló járványügyi helyzetre tekintettel a 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet értelmében intézményünk sokáig zárva volt. Ismét csak májusban nyithattunk ki. A bezárás alatt festettünk, munkatársaimmal és a Városgondnokság emberi segítségével új külsőt kaptak a helyiségeink.

A zárva tartás egy új, eddig ismeretlen helyzet elé állította mind a városvezetést, az intézményeket, a dolgozókat, mind a városban élőket. A valódi következményeket most érezzük. Több csoportunk megszűnt, van néhány csoport, akik most kezdenek el találkozni. Sajnos, a nyugdíjas klubok tagjai is megfogyatkoztak. Nagyon komoly közösségépítő munkára lesz szükség, hogy a programok, a kultúra iránti érdeklődést ismét legalább a régi szintre hozzuk.

Az év folyamán próbáltuk fenntartani az olvasóink, látogatóink figyelmét, kihasználva az online tér adta lehetőségeket. Mi is, hasonlóan több más intézményhez, új lehetőségeket, új szolgáltatásokat próbáltunk bevezetni, hogy a Küldetésnyilatkozatban megfogalmazott gondolatoknak – „.. A tudásalapú társadalom alapintézményeként fő feladatának tekinti, hogy

az érdeklődők minél szélesebb köre számára megteremtse a lehetőséget az egyetemes és a magyar kultúra alkotásainak, a tudomány és a technika eredményeinek megismerésére, a permanens önművelésre, valamint a szórakozásra.” - meg tudjunk felelni.

Folyamatosan figyeltük a kormány, a szakmai szervezetek ajánlásait, a külföldi és hazai példákat, hogy azokból ötletelve mi is biztosítani tudjuk szolgáltatásainkat. Hogy mindez eredményes volt-e, veszítettünk-e el látogatókat, csoportokat, nyertünk-e új használókat könyvtárban, akik eddig nem ismerték a könyvtár adta lehetőségeket? A statisztikai számok csökkentek, hiszen majd öt hónap kiesett, de a megváltozott körülmények között zajló szolgáltatások számadataiban- arányaiban - nem nagyobb a csökkenés a korábbi évekhez képest.

Ám reméljük, hogy intézményünkben dolgozó munkatársak rugalmassága, alkalmazkodó képessége, tudása folytán – megmaradnak az új helyzetekre nyitott, fejlődni tudó, helyileg és társadalmilag elismert intézmények sorában.

II. Stratégiai célok

A 2021-re kitűzött célok és tervek, a korábban megfogalmazottakhoz képest átértékelődtek, bizonyos dolgok háttérbe kerültek. Ha csak a számokat nézzük, szolgáltatásaink messze az elvárt értékek alatt maradtak. Próbáltunk megfelelni az elvárt/megengedett feladatoknak, alkalmazkodnunk kellett egy eddig ismeretlen, új helyzethez. A közel öt hónapnyi zárva tartás rányomta a bélyegét az egész évre. Néhány tervünk háttérbe szorult (pl. a helyi intézményekkel való kapcsolattartás, személyes jelenléte igénylő programok, találkozók) ám néhány, eddig kevésbé favorizált szolgáltatásunk nagyobb hangsúlyt kapott, kellett, hogy kapjon, hiszen meg kellett oldani számos olyan szolgáltatás fenntartását, mint pl. a fénymásolás, nyomtatás stb. vagy az apró, kis képes bemutatók készítése, amin keresztül a számítástechnikában kevésbé járatos olvasóink elsajátíthatták pl. az online katalógus használatát, megkönnyítve és fenntartva a könyvkölcsönzést. De ugyanilyen szolgáltatásunk lett a nyári táborok biztosítása a gyermekek számára, melyek a 2021. évben Erzsébet táborok voltak, ami komoly segítséget jelentett a szülők számára a lezárásokat követően, de ugyanígy a gyermekek számára is, akiknek a kirándulások és a tábor hetek felejthetetlen élményeket adtak, kiszabadulva az online oktatás kötelékéből.

Pályázati lehetőségeink 2021-ben is igen csekélyek voltak, az Erzsébet táborokra kapott támogatáson és az érdekeltség-növelő támogatásokon kívül.

A szakmai gondok mellett már jelentkeztek finansziális problémák is. Az önkormányzat anyagi helyzetének köszönhetően kevesebb forrás jutott rendezvényekre. Konkréten a Nemzeti Művelődési Intézet által biztosított 3 millió forintot használhattuk fel rendezvényekre.

III. Szervezet

A 2020-as esztendő fontos dátuma volt október 31, hiszen ekkor igen fontos törvényi változások léptek életbe.

A kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról szóló 2020. évi XXXII. törvény értelmében a kulturális intézményekben foglalkoztatott közalkalmazottaknak a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) jogviszonya a törvény erejénél fogva, 2020. november 1-jei hatállyal a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény szerinti munkaviszonnyá alakult át.

Vagyis október 31. napjától megszűntünk közalkalmazottnak lenni. Az intézmény minden dolgozója elfogadta jogviszonyának a megváltozását. Így a 2021-es évet már nem közalkalmazottként, hanem munkaszerződéssel, Munka Törvénykönyve szerinti alkalmazásban dolgoztuk végig.

A művelődési házban 2 fő szakalkalmazott, 1 fő technikus és egy takarító (mindannyian 8 órában) dolgozik, a könyvtárban a tavalyi évebn végra sikerült megfelelő takarítót találni. A helyzetet nehezítette, hogy 4 órás állásról van szó, ahová nagyon nehéz megfelelő személyt találni. A könyvtárosok létszáma nem változott, 2 fő könyvtáros és 1 fő könyvtáros asszisztens dolgozik.

A jövőben mindenképpen szükség lenne rá, hogy a könyvtári takarító ne 4, hanem 8 órában lássa el feladatát, mivel a 4 órás munka csak a legszükségesebb, mindennapi feladatok elvégzésére elegendő. Az ablakok tisztítása, a könyvek portalanítása, a külső terület rendben tartása ebbe már nem fér bele.

Informatikusa, rendszergazdája nincs az intézménynek, az ilyen jellegű feladatokat szerződés alapján egy külsős cég végzi.

IV. Infrastruktúra

Fizikai terek

A könyvtár állapotára vonatkozóan, az előző beszámolókhöz képest a változás, „fejlesztés” címszó alatt meg tudjuk említeni a tavaszi zárva tartás alatt megújuló mosdó részt, ami így már nem életveszélyes, csak régi és elavult, valamint a mozgásukban korlátozottak részére továbbra sem használható. Továbbá javításra került a mosdó előtti folyósó rész, kb. 80 ezer forintos anyagköltségből.

Egyebekben csak ismételni tudjuk magunkat:

Hosszú évek óta minden beszámolóban részletezzük, minden lehetséges fórumon elmondjuk a könyvtár épületével kapcsolatos aggodalmainkat. A könyvtári szakértő véleménye (2016), a belső ellenőri jelentés (2018) is összecseng észrevételeinkkel. Már számtalanszor jeleztük, hogy az ingatlan állapota (az 1800-as évek közepén épült, majd számtalanszor átalakított, toldott-foldott ingatlan utoljára 2004-ben esett át egy felújításon, ám azóta csak a legszükségesebb javítási munkálatok történtek meg. Mára az épület sok helyen beázik, rengeteg a repedés, a vakolat omladozik, hullik a cserép stb.) , ezeket a probléméinkat a Városgondnokság mindig igyekszik orvosolni, de ezek csak „tűzoltásra”jók. ugyanakkor az épület alapterületének nagysága, tagoltsága egyaránt indokolja, hogy a képviselő-testület komolyan fontolóra vegye a könyvtár megnyugtató, végleges elhelyezésére vonatkozó megoldási lehetőségeket. Az évek múlásával egyre égetőbb a probléma. A kérdés megvitatásának szükségességét az is indokolja, hogy 2015-ben a könyvtár kivételével szinte valamennyi önkormányzati intézmény megújult az energetikai pályázat kapcsán.

Fentiekre tekintettel a jelenlegi épületre vonatkozóan értelmetlen fejlesztési terveket dédelgetni, és amíg a fenntartó részéről nincs lehetőség, addig nincs mire vonatkozóan terveznünk.

Ugyanakkor el kell mondani,amellett hogy a könyvtár épülete továbbra sem megfelelő, a művelődési ház alapterülete is kicsi, és alkalmatlan egy-egy komolyabb rendezvény megvalósítására. Pályázati forrásokat kell keresni, amelyek segítségével legalább egy nagyobb színházterem készülhetne el, kiszolgáló helyiségekkel, illetve megoldódhatna a könyvtár megnyugtató elhelyezése is. Ez azonban csak a képviselő-testület támogatásával lehetséges.

A művelődési ház került sor a művelődési házban, de elkészítettük már a nyári táborokhoz a területünk hátsó kerti részét, ahová fedést és raklapbútorokat készítettünk, melyet a gyerekek nagy örömmel vettek birtokba. Azóta már fákat is ültettünk a területre, hogy a későbbiekben árnyékot biztosítson a kis táborozóink számára.

Infokommunikációs eszközök

Modernizálásra, fejlesztésre nincs pénz, a könyvtárban az érdekeltségnövelő támogatás technikai eszközökre fordítható részéből finanszírozzunk informatikai felújításokat. Sorra romlanak el az olvasók által használt gépek, a szünetmentes készülékek, 2021-ben több gépet selejteznünk kellett, pótolni azokat nem tudjuk. A művelődési házban egy gép volt használható, végül 2021-ben az érdekeltségnövelő támogatásból vásárolhatunk két laptopot, ami nagy segítség a 20 éves gépek után.

Ma már ezen a területen is nagyon sok szerepet kap a virtuális világ, mely nekünk a kommunikáció területén nagy segítséget nyújt, viszont egyre inkább konkurencia a rendezvényeknél. Elszigeteli az embereket. A személyes kommunikáció hiánya, a közösségi élmények megélése, nagyon rányomja bélyegét a társadalomra, de főként a fiatal generációra.

Mivel az élet minden területén egyre nagyobb szerepet kap az e-ügyintézés, a virtuális világ, feltétlenül szükséges lenne segítenünk azoknak, akik számára – anyagi helyzetük, képzetlenségük stb. miatt – ez nem megoldható feladat. Különösen indokoltá teszi e meglévő szolgáltatások jó színvonalú működtetésének biztosítását az a tény, hogy a településen üzleti alapon működő hozzáférési pontok sincsenek. Kötelező lenne biztosítanunk az új közművelődési törvény értelmében egy darab számítógépet internet eléréssel, amely nyilvánosan kihelyezve kell, hogy a látogatók rendelkezésére álljon.

A könyvtár részletes szakmai munkáját ebben a beszámolóban nem taglalom, mert korábban a részletes szakmai beszámolót megkapta a képviselő-testület.

V. A művelődési ház és a pandémia

Olyan mértékű világjárvány alakult ki, mely a tavalyi évben 5 hónapra bezárásra ítélte intézményünket. Ebben a helyzetben is próbáltunk megfelelni, feladatainkat ellátni.

Elkészült a helyi értéktár anyaga, melyet mostmár a képviselő-testület által megválasztott értéktár bizottságnak kell elfogadnia.

A szabad nyári hónapok sztárjai a napközis táboraink voltak, melykhez pályázaton nyertünk támogatást. Ugyanakkor minden aklalommal részt vettünk nemzeti és állami ünnepeink megünneplésében, a megemlékezéseken.

A nyári „szabad „ időszakban visszatértek csoportjaink is, de tanfolyamoknak is tudtunk helyet adni.

2021-ben már tarthatunk hagyományos és újdonságnak is számító programokat is. Sajnos, az összes rendezvényünkre mindösszesen 3 millió forintot költhettünk. Az első rendezvényünk a csónakázó tónál volt, virágokat ültettünk, lehetett csónakázni, volt arcfestés, csillámtetoválás. Sokan eljöttek, szerették a programot. Augusztus 20-án a csónakázó tónál tartottuk rendezvényünket, melyhez egy szabadidős projekt is csatlakozott, így sok színes kiegészítő programmal szolgálhattuk a résztvevőket. Meg kell érteni, a nagy igazságot, amit a labdatűgás kapcsán sokat hallunk: „Kis pénz kis foci, nagy pénz, nagy foci.” Ez tökéletesen igaz a rendezvényekre is. Nem tudunk mindent önerőből, helyi fellépőkkel megvalósítani, igyekszünk a műsort úgy össze állítani, hogy mindenki találjon benne neki tetszőt. A rendelkezésre álló forrásokból ennyire telik. Ráadásul a pandémia az árak emelkedését hozta a rendezvényiparban is, amellyen nehezen tudunk lépést tartani.

Örömünkre az adventi workshopok telházszal zajlottak, nagy sikere volt minden advent szombaton a programoknak. Megtarthattuk az adventi vasárnapokat is, azonban a megszokottnál kevesebben vettek részt ezeken, de remélhetőleg ez az idei évben már másképpen lesz.

November elején a már hagyományos törkfaragásunk, hozzá kapcsolódó sok-sok programmal megvalósulhatott. Számunkra is meglepetés volt az új parkban szervezett rémtúra hihetetlen sikere, melyet két napon keresztül tartottunk, de sajnos, így is volt, aki nem fért be a programba. Ezekből a dolgokból mindig tanulunk, és igyekszünk az idén már mindenki számára elérhetővé tenni, hogy senki ne maradjon le róla.

Megtapasztalhattuk, hogy az online térben nehéz életben maradni, nehéz a figyelmet folyamatosan fenntartani.

Adventre ismét díszbe öltöztettük a Batthyány kastély épületét, ahol az adventi időszakban mindennap világítottak az ablakok. Ez nagy előkészületeket igényelt, de az idei évben is szeretnénk, ha a már megújult téren ismét karácsonyi díszbe tünánk öltöztetni városunk egyik legszebb épülete mellett a parkot is.

VI. 2021. évi célok

AZ állami költségvetésből kapott közművelődési normatíva mellé az önkormányzat biztosítja a művelődési ház fenntartásához és működéséhez szükséges anyagi feltételeket. Ezt intézményünk minden évben igyekszik kiegészíteni pályázati források elnyerésével, illetve a saját bevétel növelésével.

Az intézmény dolgozói törekszenek arra, hogy a hozzánk bármilyen okból betérő látogatók jól érezzék magukat, elégedetten távozzanak tőlünk. A tartalmas programok mellett igyekszünk ápolni környezetünket, virágot elhelyezni, virágokat ültetni.

Feladataink közé tartozik a közművelődési rendelet felülvizsgálatának előkészítése.

Igyekszünk figyelni, hogy kommunikációnk jobb és eredményesebb legyen.

Városunk civil szervezetei a művelődési házzal karöltve egyre több rendezvénnyel próbálják kiszolgálni a kulturális igényeket.

Továbbra is kiemelt feladatunk a helyi közösségi, civil kezdeményezések támogatása, szakmai segítése, az új kezdeményezések felkarolása. Sajnos, a jövő feladata lesz továbbra is a látogatóink visszaszoktatása, a korábban jól működő csoportok megnyugnyugtató újjáélesztése.

Összefoglaló gondolatok

A gyermekkönyvtárban a korábbi évekhez hasonlóan szervezzük meg - az iskolákkal és az óvodákkal történt egyeztetés után - a különböző foglalkozásokat. A hagyományos versenyeket és pályázatokat továbbra is meghirdetjük. Igyekszünk megragadni minden lehetőséget és eszközt, amelynek segítségével hatékonyabbá tehetjük az olvasóvá nevelést. Ebben a munkában rendkívüli nehézséget okoz, hogy nagyon kevés – sajnos egyre kevesebb - gyerek tudja eszközként használni az olvasást. Gyakran tapasztaljuk, hogy felsősöknek is annyira kell még az olvasás technikájára figyelniük, hogy az olvasottak tartalmára már nem tudnak koncentrálni. Szótárakban, lexikonokban való tájékozódásukat sok esetben lehetetlenné teszi a magyar ábécé ismeretének hiánya. Az iskolai tanórákra való gyűjtőmunka évről évre kevesebb, és könyvtárhasználatot igénylő feladatot is alig-alig kapnak a tanulók.

Gyermekkönyvtári tevékenységünket negatívan befolyásolja a helyiség kis mérete, zsúfoltsága, a megfelelő számú asztal és ülőhely hiánya. Ezek a problémák együttesen korlátozzák a helyben használat mértékét: csoportos könyvtárhasználatra nincs lehetőség, sőt forgalmasabb időszakokban kifejezetten zavaró a nagy tömeg.

Az olvasási kultúra, az olvasóvá nevelés területén mutatkozó drámai helyzetben való változtatás szándékával egyeztetést szeretnénk folytatni az iskolák vezetőivel, és javasoljuk közös cselekvési program kidolgozását. Az együttműködés rendkívül fontos ezen a területen, hiszen a könyvtár önmagában tehetetlen, mi csak azokkal az iskolásokkal tudunk pozitív eredményeket elérni, akik megtanultak olvasni, akiket szülői-pedagógusi motiváció inspirál könyvtárlátogatásra.

Mivel az élet minden területén egyre nagyobb szerepet kap az elektronikus, a virtuális világ, feltétlenül szükséges segítenünk azoknak, akik számára – anyagi helyzetük, képzetlenségük stb. miatt – ez a lehetőség egyébként elérhetetlen lenne. Különösen indokoltá teszi e meglévő szolgáltatások jó színvonalú működtetésének biztosítását az a tény, hogy a településen üzleti alapon működő hozzáférési pontok nincsenek, így minden igényt a könyvtárban működő 6 db számítógépnek kell kielégítenie. A művelődési ház rendelkeznie kell olyan géppel, amellyel a nyilvános internet-használatot biztosítani lehet különféle ügyek intézéséhez.

Sokszor érik támadások az intézményt, a támadásokkal teli légkörben nehéz minőségi munkát végezni. Jó lenne elérni, hogy személyes ellenszenv ellenére is próbáljon mindenki objektív véleményt formálni, adott esetben meghallgatni mindkét oldalt.

Pénz hiányában nehéz bármit is tennünk, nehéz az elvárásoknak megfelelnünk, de igyekszünk minden lehetőséget megtalálni, és többletforrásokat teremteni, hogy munkánkat színvonalasabbá tudjuk tenni. Úgy érzem, ennek már többször bizonyítékát adtuk, amikor csak anyagköltségből valósítunk meg programokat, saját magunk készítünk, sok munkával heteken keresztül városi dekorációkat, stb. Kérem Önöket, ezeket is vegyék észre, és vetessék észre városunk lakóival is.